

PABLO PICASSO: MATADOR ÉS MEZTELEN NŐ (1970)

festmény

„A matador és meztelen nő című festmény két, az egész életművön átívelő tematikába illeszkedik: az egyik a bikaviadal, a másik a férfi-női viszony. A kései műveken a nő legtöbbször ruhátlanul, a férfi pedig különféle szerepeket játszva, nemegyszer voyeur-szerepben jelenik meg, mely a művésznek a szexualitáshoz fűződő megváltozott viszonyát is tükrözi. A két évvel korábbi „Suite 347” grafikai sorozatban számos olyan jelenetet találunk, amely leplezetlenül ábrázolja a kitárulkozó női test, valamint az azt szemlélő férfi kettősét. A férfiak kezében tartott eszközök, a kard és az ecset egyértelmű fallikus jelképek, de Picassónál szexuális töltéssel bír maga a női testet fürkésző férfitekintet is. E festmény főhőse a spanyol tradíciókra utaló, a férfi-princípiumot és a szexuális potenciát megtestesítő, magabiztos „matador”, akit a művész díszes, színes öltözékben, narancsvörös kendőben, alteste előtt tartott karddal ábrázol. Míg a kép többi variációján a „torero” egyedül látható, itt egy feketehajú, termékeny szépség fordul a férfi felé, kinek vonásai a művész feleségét, Jacqueline-t idézik.” Szipőcs Krisztina

1. Leírás: a mű körüljárása, a látható, „tudható” tényanyag számbavétele / a kód

a. Az alkotó neve és művészetének néhány fontosabb sajátossága:

Pablo Picasso

Valószínűleg ő a legismertebb 20. századi művész, neve fogalommá vált. Több évtizedet felölelő munkássága több korszakra osztható: kék korszak (1901–1904), rózsaszín korszak (1904–1906), negrista periódus (1907–1909), kubizmus (1909–1919), a későbbiekben művészete már nem tagolódik ilyen éles korszakokra. Megtartja a kubista korszakban kialakult stílusát és ábrázolásmódját, de megjelennek a szürrealista jegyek is munkáiban. Picasso szinte minden művészeti ágban maradandót alkotott, kísérletező kedve az utolsó évekig elkísérte, még fénnel is festett.

b. A műtárgy címe: Matador és meztelen nő

c. A mű formai-térbeli jellemzői: kiterjedése, alakja, felülete, színe, a felületén látható alakzatok (képek esetében a hagyományos vizuális objektumok számbavétele)

A nagyméretű festmény emberalakban és emberi közelségben ábrázolja a férfi és női alakot. Dús aranyozású, részletesen kidolgozott képerete ellenpontot alkot a modern festménnyel.

d. A mű anyagi minőségének leírása: milyen anyagból/anyagokból készült?

Olaj, vásznon

e. Az alkotás műfaja (olykor egyértelmű, de nem mindig evidens): (olaj)festmény

f. A mű elhelyezésének, kiállításának módja. A többi műhöz való helyzeti, formai, tartalmi viszonya

A Matador és meztelen nő a „Picasso mindörökké” című kiállítótérben kapott helyet a művész további két festménye (Muskétás karddal, 1972 és A muskétás, 1967) és 8 kerámiatálya mellett (1956). A térben azonban nemcsak eredeti Picasso-művek, hanem Picasso egy-egy művére reflektáló alkotások is helyet kaptak. Így Tót Endre Távollévő Picassója, amely A muskétás című képre reagál, és Markus Lüpertz Pásztora, amely Picasso egy korai, 1943-as szobrának, a Férfi báránnyal című szobornak állít emléket. Ez az egész tér tehát tiszteletadás a nagy mester előtt, aki stílust teremtett.

f. A mű elhelyezésének, kiállításának módja. A többi műhöz való helyzeti, formai, tartalmi viszonya

A Matador és meztelen nő a „Picasso mindörökké” című kiállítóterben kapott helyet a művész további két festménye (Muskétás karddal, 1972 és A muskétás, 1967) és 8 kerámiatálja mellett (1956). A térben azonban nemcsak eredeti Picasso-művek, hanem Picasso egy-egy művére reflektáló alkotások is helyet kaptak. Így Tót Endre Távollévő Picassója, amely A muskétás című képre reagál, és Markus Lüpertz Pásztora, amely Picasso egy korai, 1943-as szobrának, a Férfi báránnyal című szobornak állít emléket. Ez az egész tér tehát tiszteletadás a nagy mester előtt, aki stílust teremtett.

2. Hangulati, jelentésbeli, szimbolikus tartalmak kibontása / dekódolás + személyiség, habitus

A festmény – és Picasso életművének – fontos eleme a matador. Ez a mérhetetlenül férfias alak, a férfiúi erő, bátorság megtestesítője Picasso utolsó éveinek központi alakja lett. A matador, a spanyol kultúra, a bikaviadal hőse. Számunkra nehezen megfogható és átélhető, megérthető, hogy mit is jelent a spanyolok számára a bikaviadal, és mit testesít meg a matador. Ehhez visz talán közelebb Ernest Hemingway Halál délután című műve. <http://misogakazimir.weebly.com/uploads/1/4/7/3/14732496/ernest-hemingway---halal-delutan.pdf>

3. A szélesebb környezet feltárása: művészeti, kulturális, politikai kontextusok, összefüggések / dekódolás + értelemadás

A felületes szemlélő csak egy férfit és egy nőt lát. A férfi dúsan díszített öltözékben, minden harci díszét magára öltve, ereje teljében látható. Kezét oltalmazóan a mellette álló nő vállára teszi. Mellette a nő a férfi teljes ellentéte: testét nem fedi ruha. A ruha fontos kulturális kommunikációs eszközünk: nemcsak véd a környezet káros hatásai ellen és szemérmesen elfedi testünk intim területeit, de viselőjének társadalmi helyzetéről is tanúskodik. A társadalomban alapvető elvárás, hogy az ember ruhát öltson magára, ha közösségbe megy. Ilyen nézőpontból a ruhát viselő matador az „emberek” világát jeleníti meg, míg mellette a nő inkább istennő vagy múzsa lehet. A kezekre visszatérve már egy érdekességre lehetünk figyelmesek. Első pillantásra ugyanis azt gondoltuk, hogy a matador óvón a nő vállára teszi kezét. Alaposabban megfigyelve azonban azt látjuk, hogy a matador rózsaszínes keze teste mellett lóg, míg zöld kezével kardját markolja. A nő vállán lévő kéz fehér színű, ahogy a nő teste is. A nő tehát saját vállát érinti meg kezével. Ezzel a felismeréssel felbomlik a férfi és a nő közötti viszony, az óvó és hierarchikus kapcsolat. Az egymás mellett álló férfi és nő közötti egység megszűnik. A két alak egymás mellett van, de kapcsolat nélkül – leginkább két magányos alakot látunk a festményen.

Fontos és hasznos információkat találhatsz az alábbi oldalakon:

Műtárgy randevú sorozatunkban Sugár Zsófia mutatta be Picasso munkáját.

<https://www.youtube.com/watch?v=vY19A-wGypY>

<https://www.pablopicasso.org/>

A legszebb dolog pedig az, amikor az egyik zseni ír a másikról: Guillaume Apollinaire: Tanulmányok <http://mek.oszk.hu/00300/00313/00313.pdf>